

nabestraald door dr NAUTA. Deze bestraling had in totaal 12 maal plaats, op de gebruikelijke wijze, met een dosis van 2000 r, voor het laatst 9 December. De volgende dag werd zij zonder klachten uit het ziekenhuis ontslagen. 12 December, dus 15 dagen na de 1e bestraling kreeg zij plotseling pijn in de rechter borsthelft, met geringe koorts en na enige dagen hoge temperatuur.

Na de latente periode van 2 à 3 weken, waarin behalve de temperatuursverhoging geen klinische verschijnselen werden waargenomen, volgde een „Hauptreaktion”. Er ontwikkelde zich namelijk rechts achter in de longen een duidelijke demping met bronchiaal ademen, bronchophonie en crepiterende rhonchi. Het beloop kwam hier dus overeen met de indeling van R. B. ENGELSTAD. Bij pleurapunctie kwam een geringe hoeveelheid bloederig vocht te voorschijn. Er bestond hier dus een duidelijke pleuropulmonale ontsteking, in de zin van DESJARDINS, als eerste gevolg van de bestraling. Daar de patiënte niet op chemische of antibiotische therapie reageerde, werd zij 29 December in het Zuiderziekenhuis te Rotterdam op de afdeling van dr W. J. BRUINS SLOT opgenomen. Op de longphoto, die toen werd gemaakt, was sluiering van het rechter onderveld en de rechter sinus te zien.

In het longpunctaat waren geen tumorcellen te vinden. In het sternumpunctaat waren geen afwijkingen. Bloedbeeld: leucocyten 2200; jeugdvormen 2; staafk. 2; segm. 78; lymph. 15. De bezinking was 83/120. Er was duidelijke leucopenie, waarschijnlijk ook veroorzaakt door de röntgenbestraling. De diagnose werd gesteld op acute pneumonie en aanvankelijk werd patiënte ook hier behandeld met penicilline, waarop zij ook nu geen reactie toonde. Wel trad na herhaaldelijk toegepaste bloedtransfusies een spoedige verbetering in; de temperatuur werd normaal en het aantal leucocyten steeg tot 5200. Op de longphoto bij ontslag op 12 Februari 1951 bleek, dat de rechter pleura-sinus was verkleefd en dat het diaphragma hoog stond.

Het betrof hier dus een acute pneumonie na röntgenbestraling in samenhang met een complicerende infectie zoals IRA KAPLAN en BELL dit aangeven. Voorzover mij bekend werd een dergelijk geval nog niet in dit *Tijdschrift* beschreven.

Klaaswaal, October 1951

W. G. A. VAN NIEUWENHUYZEN

HAEMOLYTISCHE VERSCHIJNSELEN DOOR KOUDE

Pas na het verschijnen van mijn artikel over „Haemolytische verschijnselen door koude” werd ik bekend met het artikel van prof. dr P. FORMIJNE over „Verschijnselen en vormen van paroxysmale haemoglobinurie”, verschenen in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* van 31 Augustus 1940.

Door prof. FORMIJNE werd een derde zelfstandige vorm van paroxysmale haemoglobinurie onderscheiden, die met de auto-agglutinatie der erythrocyten in de koude in rechtstreeks verband staat.

Rotterdam, 2 November 1951

R. M. VAN DETH

ADRESVERANDERING MEDISCHE DIENST M.I.N.U.O.R.

De Medische Dienst van het Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen is met ingang van 1 November 1951 verplaatst naar Bezuidenhout 41, 's-Gravenhage. Telefoon 771930.

Ik deel dit mede ten gerieve van artsen, die reizigers voor de nodige immunisaties naar ons verwijzen.

's-Gravenhage, 30 November 1951

G. A. SEDEE,

Hoofd van de Medische Afdeling

CONSULTATIEBUREAU EN LOTERIJ

„Als U zich laat doorlichten voor f 1.50, dingt U mede naar prachtige prijzen” (bericht uit de pers). Zo tracht een consultatiebureau zijn zegenrijk werk goedbedoeld te propageren.

Het onderzoek naar tuberculose verdient *welbewuste* instemming van ons volk en ik meen, dat deze geneeskundige handeling niet gekoppeld dient te worden aan het winnen van een prijsje.